

Sygn. akt IV U 142/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 maja 2023 roku w Sieradzu

odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 16 lutego 2023 r. Nr (...)

w sprawie Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o zwrot nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego

1. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że Z. S. nie jest zobowiązany do zwrotu pobranego nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego za okres od 1.01.2022 r. do 31.12.2022 r.;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz Z. S. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 142/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 16.02.2023r., na podstawie art. 138 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2022.504 j.t.zm.), ustawy z 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz.U.2017.1189 j.t.zm.), ZUS II Oddział w Ł. stwierdził, że Z. S. pobrał nienależnie świadczenia za okres od 1.01.2022 - 31.12.2022 w łącznej kwocie 24672,56zł. z tytułu nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, ponieważ podjął zatrudnienie w jednostce wymienionej w art. 1 Karta Nauczyciela i zobowiązał do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.01.2022 - 31.12.2022 w kwocie należności głównej 24672,56zł.

Nie podzielając powyższej decyzji, pełnomocnik strony ustanowiony w sprawie złożył odwołanie, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że wnioskodawca nie jest zobowiązany do zwrotu pobranego świadczenia kompensacyjnego za okres od 1.01.2022 - 31.12.2022 w łącznej kwocie 24.672,56zł., zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Wnosił o dopuszczenie dowodu z zeznań wskazanych świadków, na okoliczność charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w Zespole Szkół (...) w Ł. i Zespole Szkół (...)w Ł. w latach 2018-2022.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków. Zdaniem ZUS, zakaz podjęcia pracy w określonym miejscu, związany jest z podjęciem zatrudnienia

w ramach umowy o pracę we wszystkich placówkach oświatowych i nie ma znaczenia, że praca wykonywana jest na stanowisku niepedagogicznym.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. S., ur. (...)

Wnioskodawca był zatrudniony jako nauczyciel praktycznej nauki zawodu w Zespole Szkół (...) w L. od 1.10.1991 – 31.08.2014 (bezsporne).

Decyzją z 29.09.2014r., ZUS II Oddział w Ł. przyznał Z. S. nauczycielskie świadczenie kompensacyjne od 1.00.2014r. (**decyzja k. 19-20/akta ZUS**).

W dniu 1.06.2018r., Z. S. podjął ponownie zatrudnienie w Zespole Szkół (...) w L. w charakterze robotnika do prac lekkich, a od stycznia 2022 – grudnia 2022, na stanowisku robotnika do prac ciężkich (**zaświadczenie k. 33, 55/akta ZUS**).

Decyzją z 16.02.2023r., na podstawie art. 138 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2022.504 j.t.zm.), ustawy z 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz.U.2017.1189 j.t.zm.), ZUS II Oddział w Ł. stwierdził, że Z. S. pobrał nienależnie świadczenia za okres od 1.01.2022 - 31.12.2022 w łącznej kwocie 24672,56zł. z tytułu nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz zobowiązał do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.01.2022 – 31.12.2022 w kwocie należności głównej 24672,56zł. (**decyzja k. 52/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przez organem rentowym. Biorąc pod uwagę okoliczność, że charakter pracy wykonywanej przez odwołującego w Zespole Szkół (...) w L., wynika z dokumentacji zawartej w aktach, na podstawie art. 235²§1 pkt 2 kpc, Sąd pominął dowód z zeznań świadków zgłoszonych w odwołaniu.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 1 ustawy z 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz. U. 2021.1762 t.j.), ustawie podlegają nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w:

- 1) publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.), z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1a, 1 b oraz pkt 2 lit. a;
- 2) zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014r. poz. 382);
- 3) publicznych kolegiach pracowników służb społecznych.

Jak wynika z przepisu art. 9 ust. 1 ustawy z 22.05.2009r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. 2022.301 j.t.), prawo do świadczenia ulega zawieszeniu lub świadczenie to ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103 ust. 3 i art. 104-106 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Prawo do świadczenia ulega zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (ust. 2).

Sąd nie podziela stanowiska ZUS, że podjęcie przez wnioskodawcę zatrudnienia w placówce oświatowej, skutkuje zawieszeniem prawa do świadczenia kompensacyjnego i nie ma znaczenia, że praca wykonywana jest na stanowisku niepedagogicznym.

Zasady określonej w art. 9 ust. 2 ustawy z 22.05.2009r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych nie stosuje się do osób pobierających nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, które zostały zatrudnione w jednostkach wymienionych w art. 1 Karty Nauczyciela, ale w innym charakterze niż wynika z tego przepisu, tj. nie w charakterze nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego. Z przepisu tego wynika, że dotyczy on osób zatrudnionych w różnego rodzaju placówkach pedagogicznych, ale nie wszystkich osób zatrudnionych w tych placówkach, lecz tylko tych, którzy wykonują szeroko rozumianą pracę pedagogiczną. Tylko te osoby mają bowiem uprawnienia określone w Karcie Nauczyciela. Do innych pracowników zatrudnionych w placówkach pedagogicznych - tych którzy nie wykonują pracy o charakterze pedagogicznym, stosuje się przepisy Kodeksu pracy. Do tych pracowników, z uwagi na to, że nie korzystają z uprawnień określonych w Karcie Nauczyciela, nie można też stosować ograniczeń określonych w art. 9 ust. 2 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

Co do zasady zawieszenie świadczenia kompensacyjnego następuje w sytuacjach takich jak w wypadku emerytury (art. 9 ust. 1 ustawy z 2009r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych). Przepisy art. 103-106 u.e.r.f.u.s. ustanawiają fikcję prawną, że emeryt (analogicznie osoba otrzymująca świadczenie kompensacyjne) nie wrócił na rynek pracy (nie pracuje). Fikcja prawna, że nie doszło do powrotu na rynek pracy, nie jest stosowana do osób pobierających świadczenie kompensacyjne, które podjęły zatrudnienie w jednostkach wymienionych w art. 1 Karty nauczyciela. Jednocześnie jednak należy mieć na względzie, że w ust. 2 art. 9 ustawy odwołano się do art. 1 art. 1 ustawy z 1982r. - Karta Nauczyciela, a nie do art. 3 ustawy. Słusznie stwierdza się, że oznacza to, iż zawieszenie świadczeń nastąpi nawet wtedy, gdy praca podjęta na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne, w innych jednostkach niż szkoły. Wskazuje to pośrednio na cel ustawy, którym jest udzielenie ochrony w związku z odejściem z zawodu, a nie z rynku pracy. Wynika z tego, że osoby pobierające świadczenie kompensacyjne mogą podejmować zatrudnienie w jednostkach wymienionych w art. 1 Karty Nauczyciela, ale na stanowiskach nie wymagających przygotowania pedagogicznego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8.12.2021r., III AUa 1085/21).

Prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego ulega zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 z późn. zm.) wyłącznie w charakterze nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego (art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2009r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, tekst jedn.: Dz. U. z 2022r. poz. 301 z późn. zm.). Podjęcie zatrudnienia w tych jednostkach, ale w innym charakterze niż nauczyciela (np. w szkole na stanowisku konserwatora), nie powoduje zawieszania prawa do świadczenia kompensacyjnego. Zawieszenie prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego może być spowodowane tylko podjęciem pracy na stanowiskach, w których są wymagane kwalifikacje nauczycielskie, w innych jednostkach niż te wymienione w art. 2 pkt 1 ustawy z 2009r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (przykładowo zawieszający skutek ma podjęcie pracy nauczyciela pedagoga w poradni psychologiczno-pedagogicznej). Podjęcie więc zatrudnienia w jednostkach, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2 Karty Nauczyciela, ale nie w charakterze nauczyciela, nie spowoduje zawieszania prawa do świadczenia (por. wyrok SN z 10.02.2022r., III USKP 109/21).

Skoro wnioskodawca w okresie od 1.01.2022 – 31.12.2022 był zatrudniony w jednostce wymienionej w art. 1 Karty Nauczyciela, ale nie wykonywał pracy o charakterze pedagogicznym, bo był zatrudniony w charakterze robotnika, nie jest zobowiązany do zwrotu pobranego świadczenia kompensacyjnego za okres od 1.01.2022 – 31.12.2022.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc, orzeczono jak w pkt 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z §9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 ze zm.) (pkt 2 wyroku).